ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
УКРАЇНА

Україна — країна вільних і сильних!

КОНСТИТУЦІЯ
УКРАЇНИ
STOP

Пегас
ВИХОВУЄМО ОСОБИСТІСТЬ

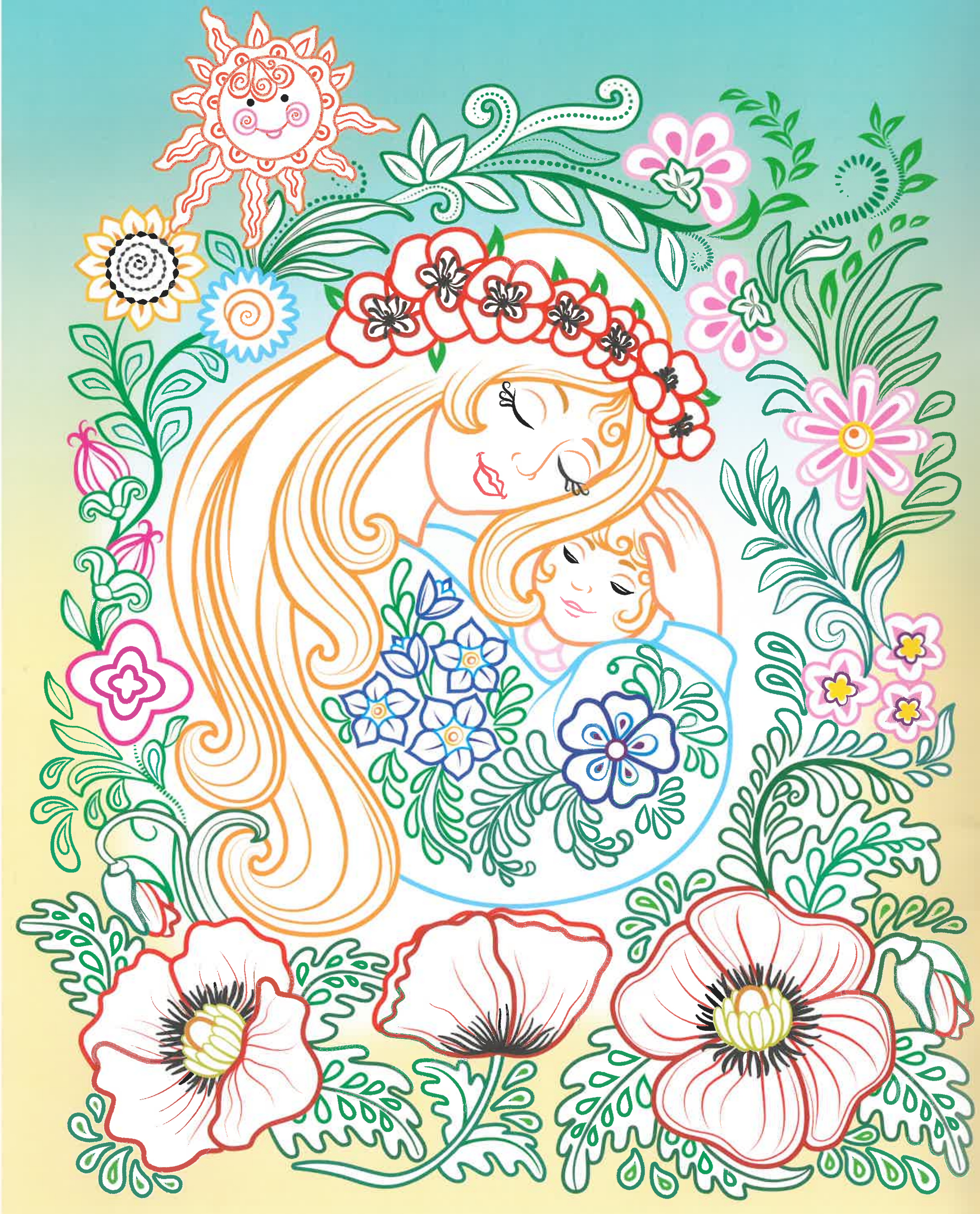

УКРАЇНА

Україна — найбільша за розміром із країн, які повністю розташовані у Європі.

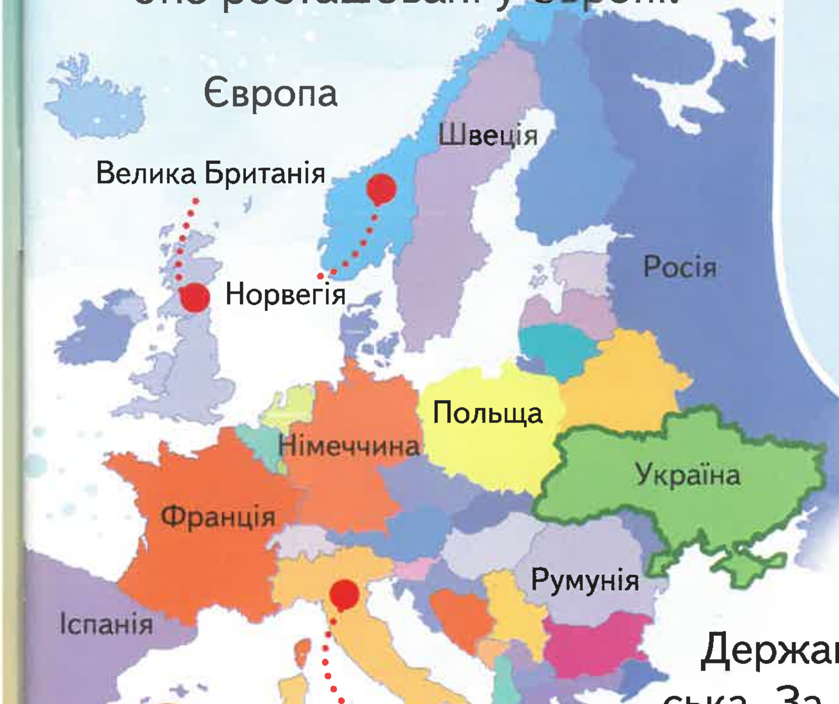
Європа
Швеція
Велика Британія
Норвегія
Росія
Польща
Німеччина
Україна
Франція
Румунія
Іспанія
Італія

Звідки походить назва «Україна»?

Назва «Україна» походить від слів «країна», «край». Означає вона: окрема територія, наша власна земля, рідна земля. Є припущення, що назва походить від слова «рай», бо Україна багата й квітуча держава.

Яка державна мова в Україні?

Державною мовою України є українська. За милозвучність її часто називають солов'їною.

Хто називає Україну Батьківщиною?

В Україні живуть люди різних національностей. Усі вони називають Україну Батьківщиною.

Для України важливі кожна людина й кожна родина, яка проживає на її території.

Що означають кольори Прапора України?

Синій колір Прапора символізує ясне, безхмарне небо, а жовтий — безкраї пшеничні лани. Щороку 23 серпня в Україні відзначають День Державного Прапора.

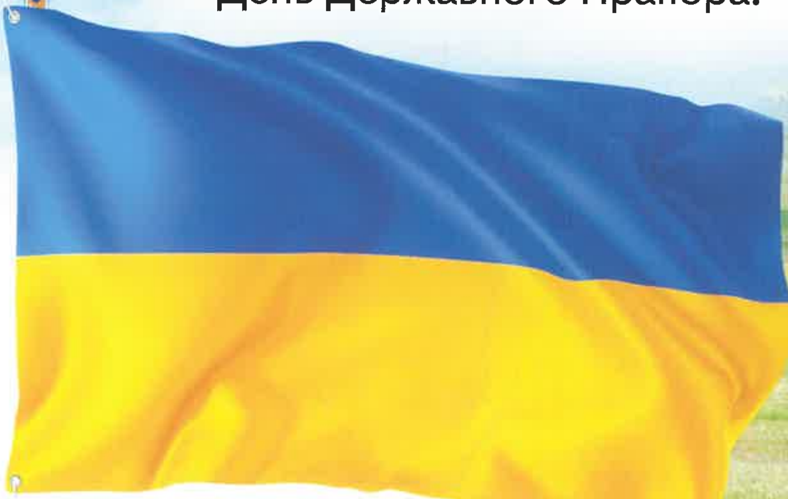

Державний Прапор

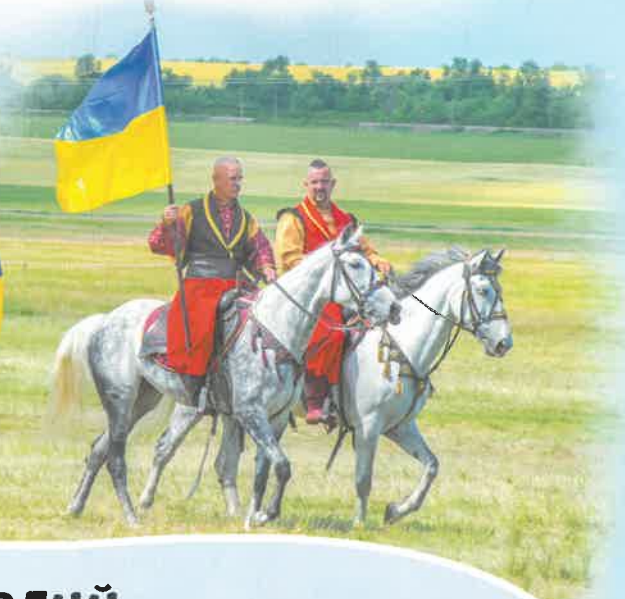

Який вигляд має малий Державний Герб України?

Малий Державний Герб України — це золотий тризуб на синьому щиті. Тризуб символізує поділ Всесвіту на три світи — небесний, земний та потойбічний. Вважають, що тризуб є поєднанням трьох стихій — води, землі й повітря — і має велику захисну силу.

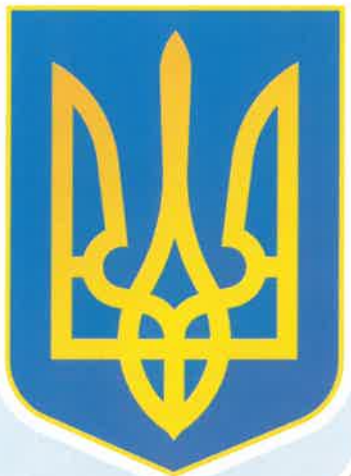

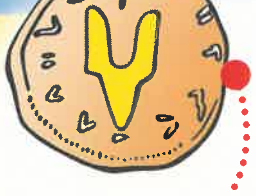

Печатка князя Святослава

Прообразом сучасного герба був двозуб — особистий символ великого князя київського Святослава Хороброго. Тризуб як символ влади почали використовувати за князювання Володимира Великого.

Що таке гімн?

Державний Гімн України — це урочиста пісня, яка прославляє нашу державу.

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Державний Гімн України

слова
Павла Чубинського

музика
Михайла Вербицького

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття,
козацького роду.

Яке місто є столицею України?

Столицею України є місто Київ. У ньому розташовані всі головні державні установи.

Парламент
України

Який орган влади ухвалює закони в Україні?

Верховна Рада України є законодавчим органом влади. Лише вона уповноважена ухвалювати закони в державі. Депутатів ВР обирає український народ.

Кабінет Міністрів України
Верховна Рада

Хто керує Україною?

Україною керує Президент, і його також обирають українці. У нього є Булава Президента, Печатка Президента і Колар Президента. Це символи Президентської влади.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Який вигляд має Печатка Президента?

Печатка Президента має круглу форму. На ній довкола тиснення із зображенням тризуба, розміщеного у центрі, є тиснення із написом: «Президент України».

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

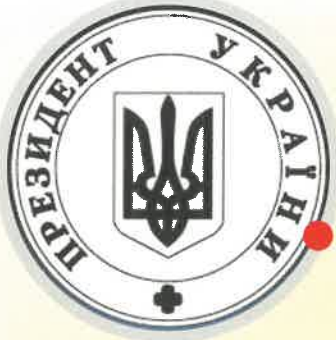

Печатка Президента

Що таке Колар Президента?

Колар — Знак Президента України. На вигляд це ланцюг із цінними медальйонами-підвісками. Він одягається на шию. Колар виготовлений із білого й жовтого золота. Його вага майже 400 грамів. У деяких країнах кожен наступний президент має свій оригінальний колар. Колари попередніх президентів передають на зберігання до музею.

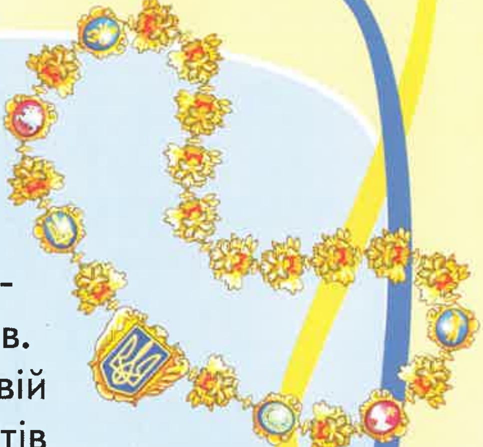

Колар Президента

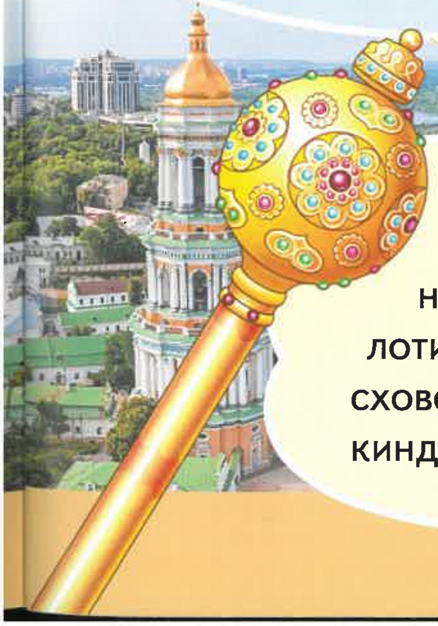

Булава Президента України виготовлена зі срібла і покрита позолотою. Вона оздоблена коштовними каменями і невеличкими золотими медальйонами. У булаві є потаємний сховок, з якого можна вийняти стилет — кинджал з тонким лезом зі сталі.

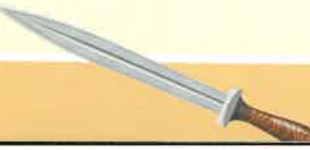

Яку назву мала одна з найвідоміших середньовічних держав?

Київська Русь — могутня держава з центром у Києві, яка існувала з IX по XIII століття. Відомими київськими князями були Олег, Аскольд, Ігор, Святослав. Місто Київ заснував князь Кий у V столітті.

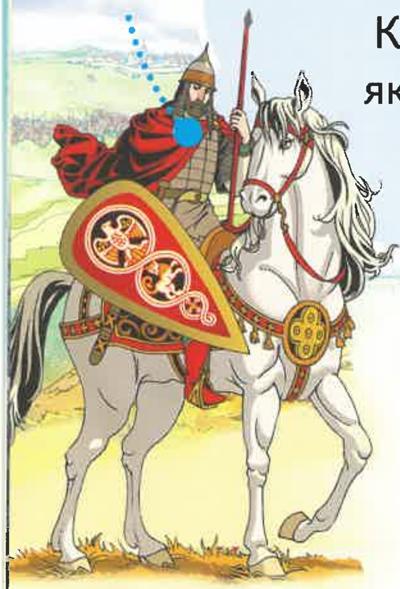

Князь Олег

Княгиня Ольга — перша жінка-правителька в Київській Русі. Вона зробила дуже багато для зміцнення держави.

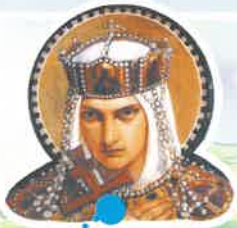

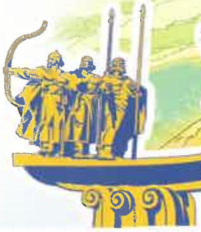

Пам'ятник засновникам міста Київ

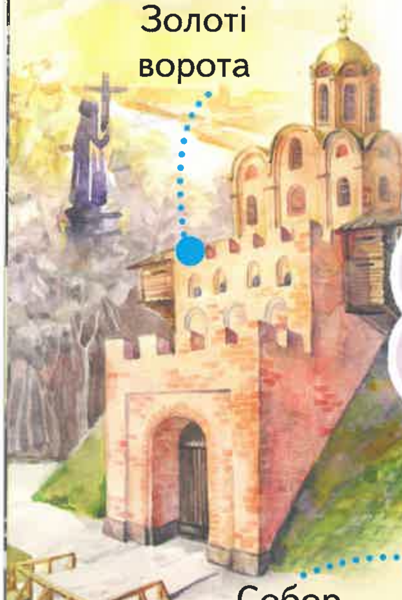

Золоті ворота

Ярослав Мудрий увів перший кодекс законів Київської Русі — «Руську правду». За його князювання розбудовували міста, споруджували храми, створювали бібліотеки.

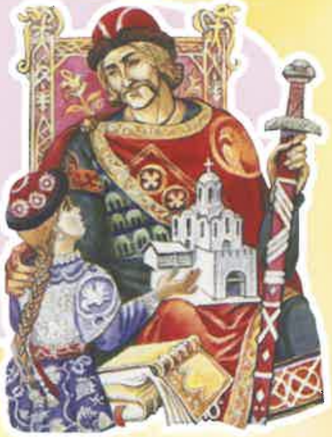

Перші монети Київської Русі — срібники та златники — були викарбувані за правління князя Володимира Великого.

Собор Софія Київська

Коли була заснована Запорізька Січ?

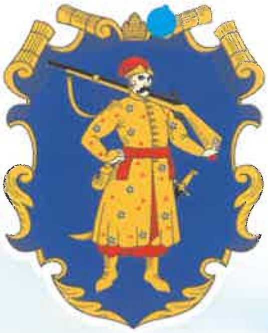
Герб Війська Запорізького

Фортеця Запорізька Січ була заснована у середині XVI століття для захисту земель Південно-Східної України. Заснували її козаки — вільні люди. Ця фортеця проіснувала понад 200 років. Козацьке військо обороняло Україну від ворожих нападів.

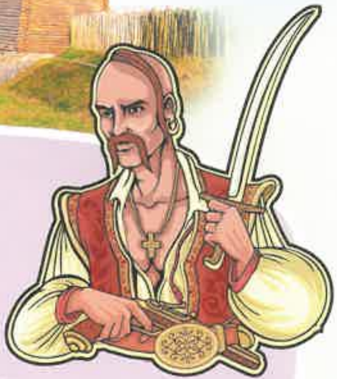

Кого називали гетьманом?

На козацькій раді козаки обирали собі очільника — кошового отамана або гетьмана. У XVII столітті ці посади розділилися: кошовий отаман був керівником Запорізької Січі, а титул «гетьман» мав значення правителя України (козацької держави).

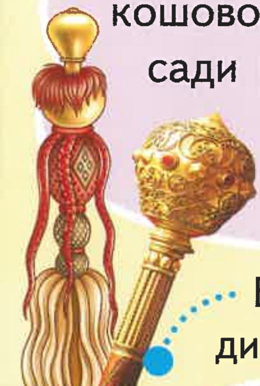
Булава і бунчук — символи влади гетьмана або кошового отамана на Запорізькій Січі.

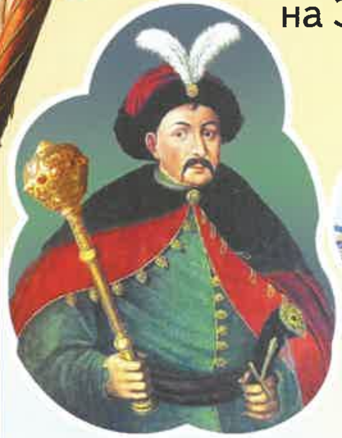
Першим гетьманом Війська Запорізького був Богдан Хмельницький.

Козаки — лицарі, воїни, патріоти своєї землі, за яку готові віддати найдорожче — життя.

Що таке Конституція?

Конституція — Основний Закон держави. За її дотримання відповідає Президент.

Верховна Рада України прийняла Конституцію України 28 червня 1996 року. Отож щорічно 28 червня в Україні державне свято — День Конституції.

КОНСТИТУЦІЯ
УКРАЇНИ

28 червня —
День Конституції України
Чернігів
Суми

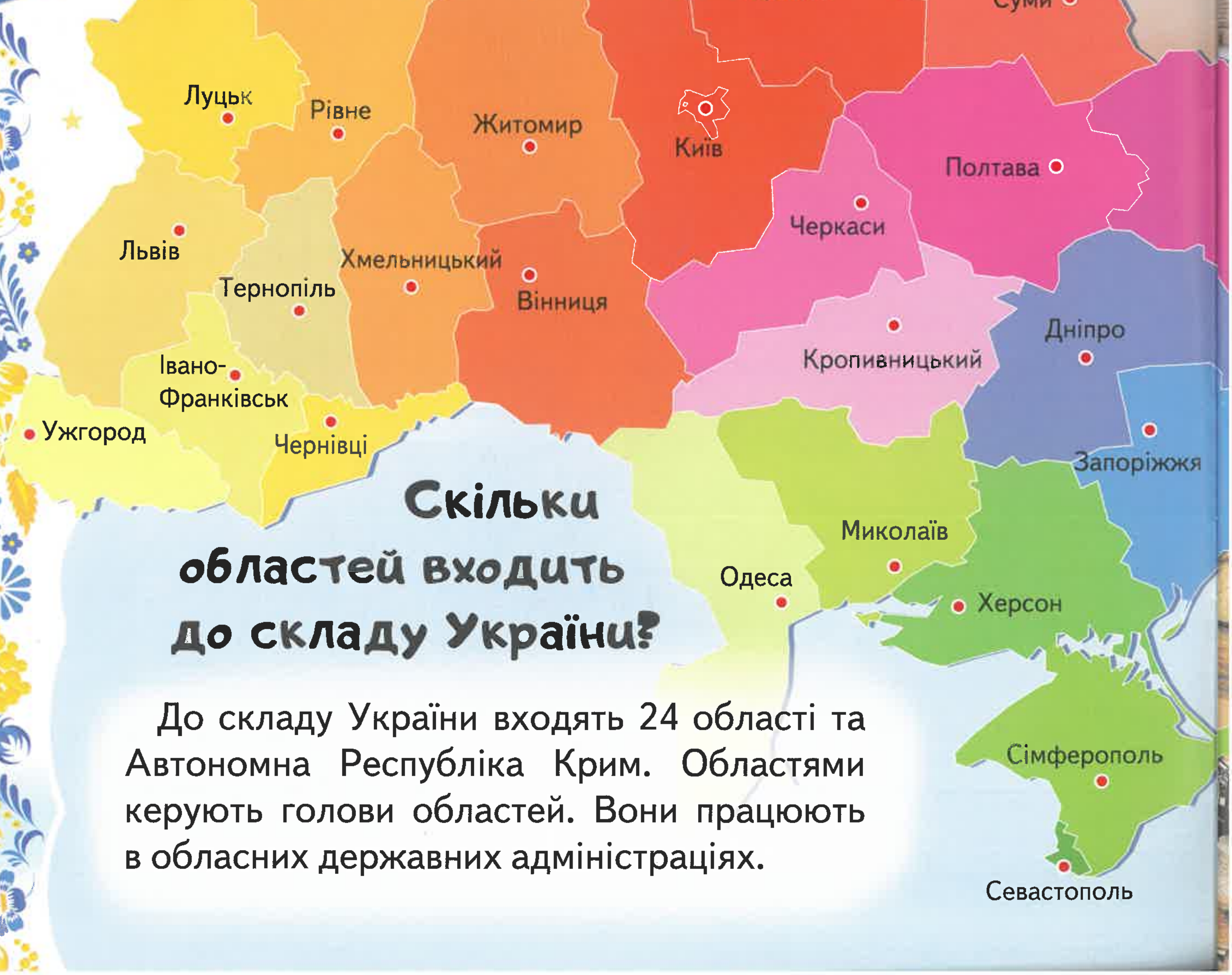
Луцьк
Рівне
Житомир
Київ
Полтава
Черкаси
Львів
Хмельницький
Вінниця
Тернопіль
Дніпро
Кропивницький
Івано-Франківськ
Ужгород
Чернівці
Запоріжжя
Миколаїв
Одеса
Херсон
Сімферополь
Севастополь

Скільки областей входить до складу України?

До складу України входять 24 області та Автономна Республіка Крим. Областями керують голови областей. Вони працюють в обласних державних адміністраціях.

В Україні налічують 461 місто. Містами керують мери, яких обирають на цю посаду кожні п'ять років.

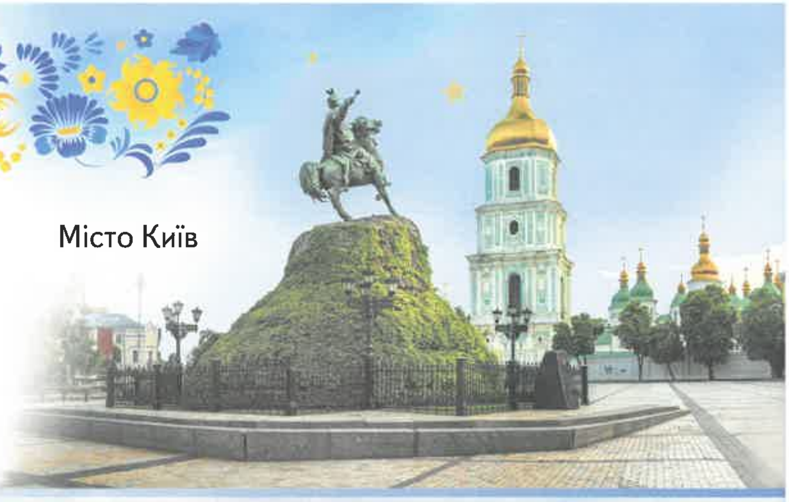
Місто Київ

Місто Львів

Місто Харків

Харків
Луганськ
Донецьк

Які із сучасних українських міст мають найдавнішу історію?

Таких міст багато. Це Київ, Львів, Путивль, Кам'янець-Подільський, Чернігів, Переяслав, Євпаторія, Феодосія та інші.

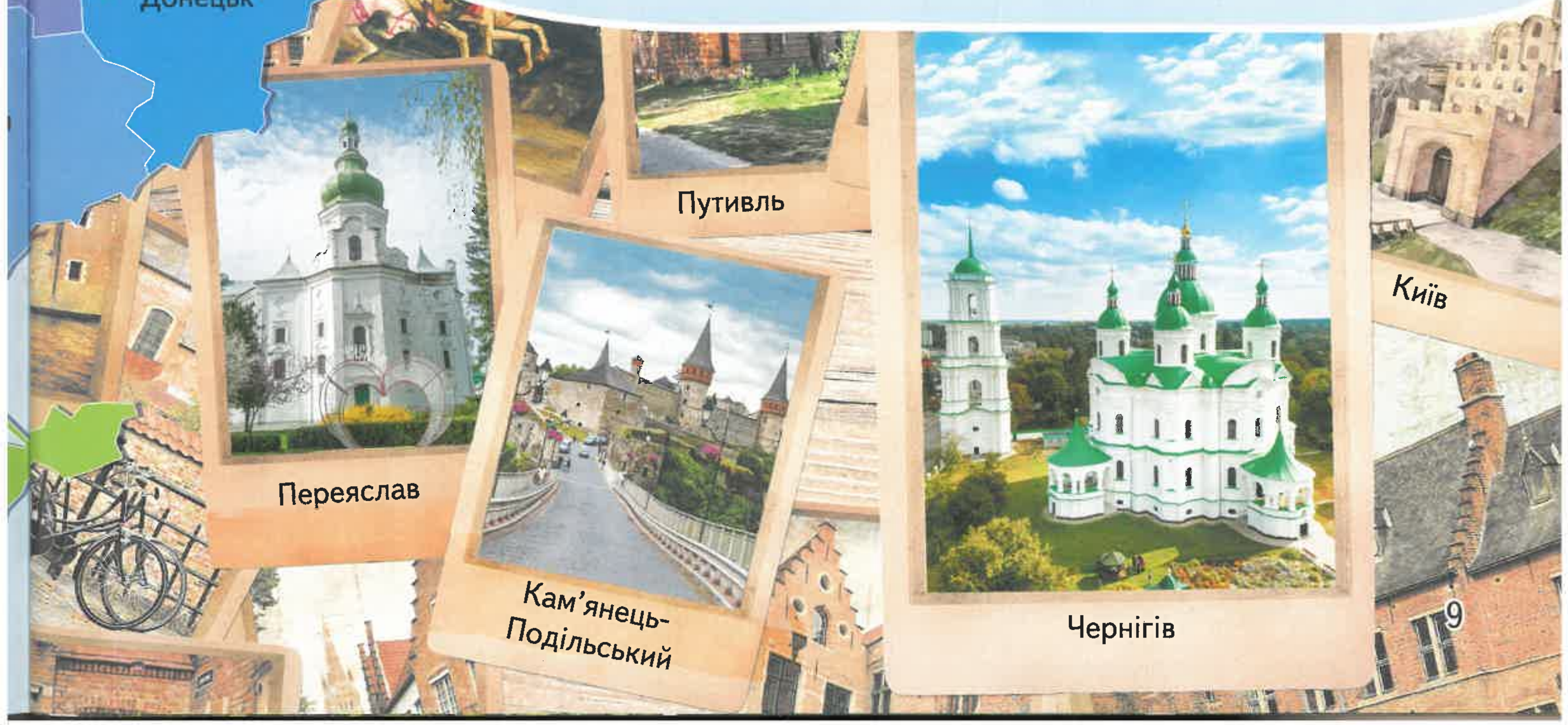
Путивль
Київ
Переяслав
Кам'янець-Подільський
Чернігів

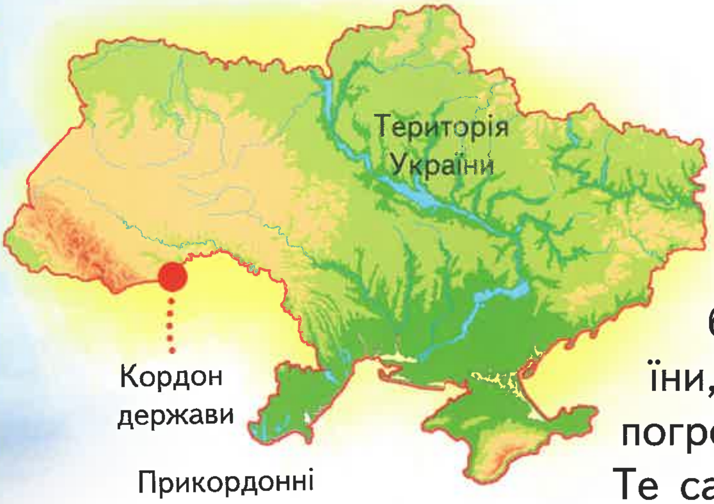
Територія України
Кордон держави

Що таке територіальна цілісність?

Це непорушність кордонів держави. Жодна держава не може безкарно перетнути кордони України, застосовуючи військову силу або погрожуючи силою.

Те саме значення має словосполучення «територіальна недоторканість».

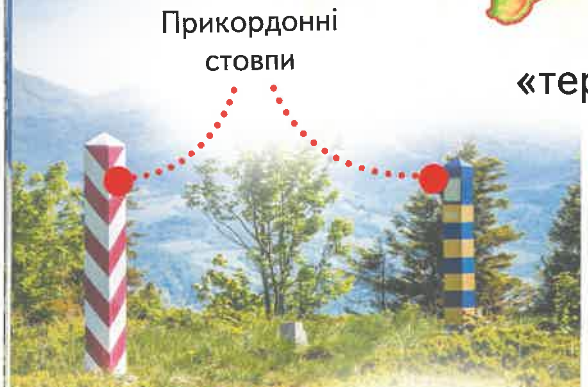
Прикордонні стовпи

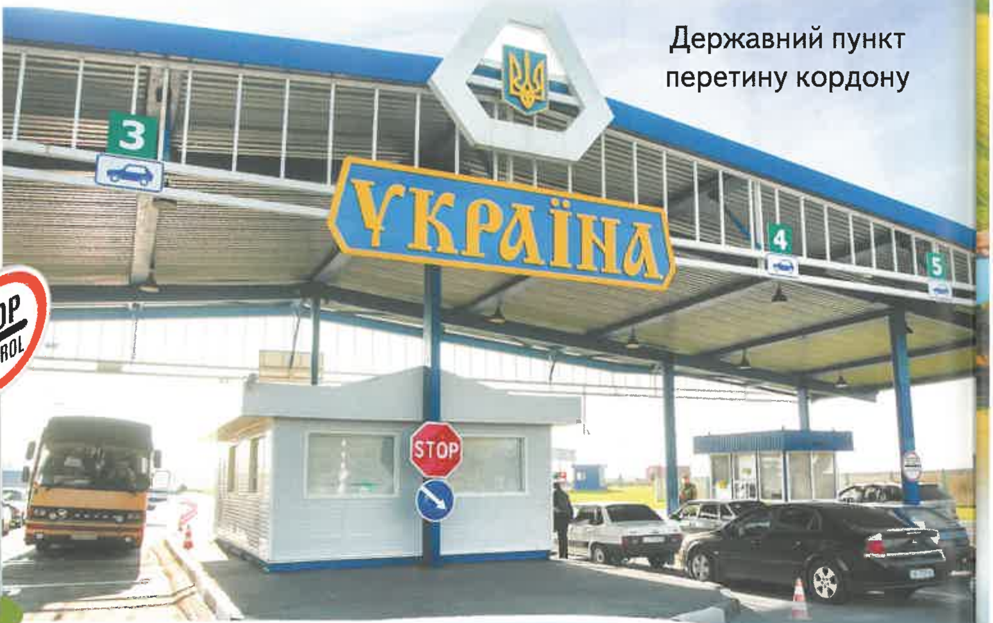
Державний пункт перетину кордону
3
УКРАЇНА
4
5
STOP

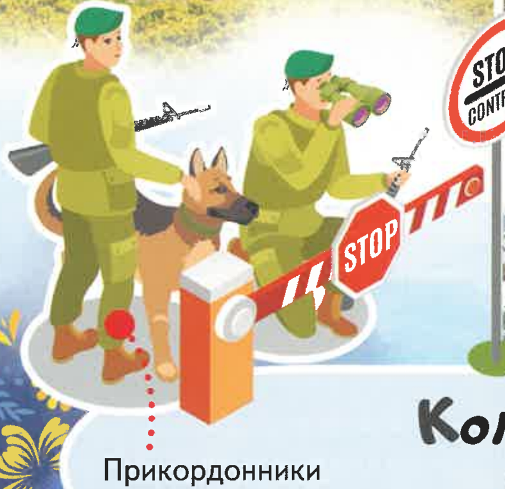
STOP CONTROL
STOP
Прикордонники

Коли в Україні святкують День Незалежності?

24 серпня 1991 року відбулася історична подія. Верховна Рада України прийняла Акт проголошення незалежності України. Цей день став у календарі Днем Незалежності України, який святкує наша держава.

24 серпня –
День Незалежності
України

Що означає слово «єдність»?

День Української Державності святкуємо 28 липня

Слово «єдність» означає згуртованість для досягнення певної мети, дружню підтримку, спільність, об'єднання намірів, товариську допомогу. Особливо важливе значення має згуртованість народу для захисту Батьківщини.

Національна єдність — запорука державності України.

Чим багата Україна?

Україна багата на історичні пам'ятки, легенди, родючі землі, корисні копалини, гори, ліси, озера й повноводні річки.

У кожному регіоні свої багатства, та найбільшим скарбом України є щирий, героїчний, мудрий, працелюбний український народ.

Гори
Водоспади
Ліси
Полонини

УКРАЇНА — ЦЕ НЕЙМОВІРНІ ПРИРОДНІ БАГАТСТВА

Озеро
Синевир

Найбільше озеро в Українських Карпатах — Синевир. За легендою, його наплакала дівчина Синь, якій не дозволили одружитися із хлопцем Виром, що походив із бідної сім'ї.

Гора Говерла — це найвища точка Українських Карпат і найвища точка України. Її висота — 2061 м над рівнем моря.

У містечку Умань Черкаської області розташований всесвітньо відомий дендрологічний парк «Софіївка». Тут зібрана унікальная колекція рослин зі всього світу — понад 3300 видів дерев і кущів.

Парк
«Софіївка»

Печера
Оптимістична

Печера Оптимістична — всесвітньо відома. Вона є найдовшою гіпсовою печерою Європи і другою за розмірами у світі.

Тварини
у заповіднику
«Асканія-Нова»

Заповідник «Асканія-Нова» був заснований у 1874 році. У ньому можна побачити коней Пржевальського, бізонів, оленів, зебр, сайгаків, антилоп, ланей... Усього тут живе приблизно 112 видів тварин.

Найбільшою рікою України є Дніпро. На території України її довжина становить 1121 км, а загалом — 2285 км. Найбільшим островом на Дніпрі є Хортиця.

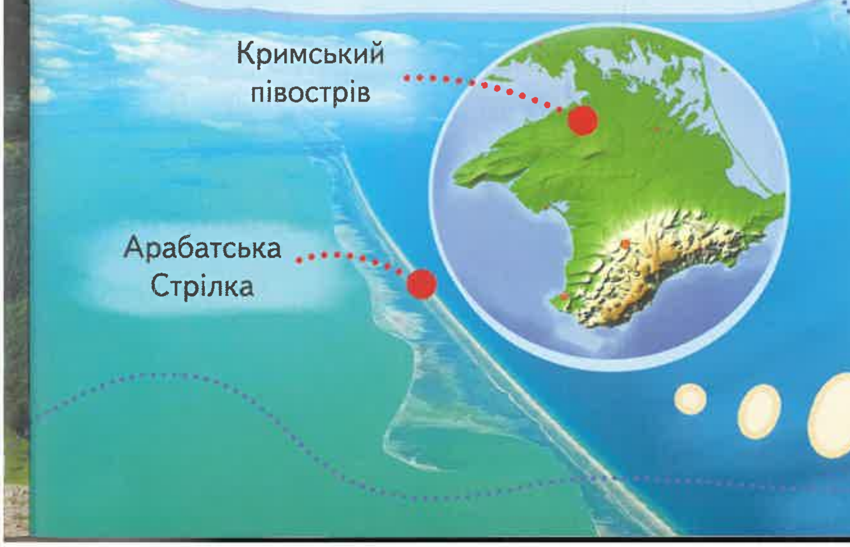
Кримський
півострів
Арабатська
Стрілка

Арабатська Стрілка — найдовша в Україні піщана коса. Її довжина — 115 км. Вона відокремлює затоку Сиваш від Азовського моря.

УКРАЇНА – ЦЕ ВИДОБУТОК КОРИСНИХ КОПАЛИН

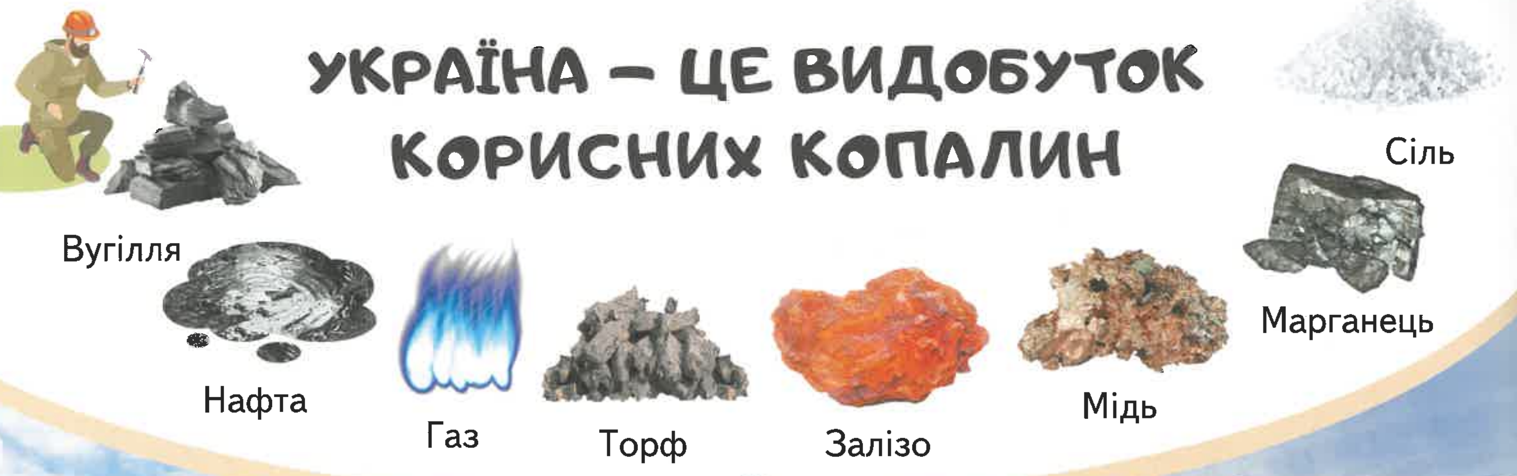
Вугілля
Нафта
Газ
Торф
Залізо
Мідь
Сіль
Марганець

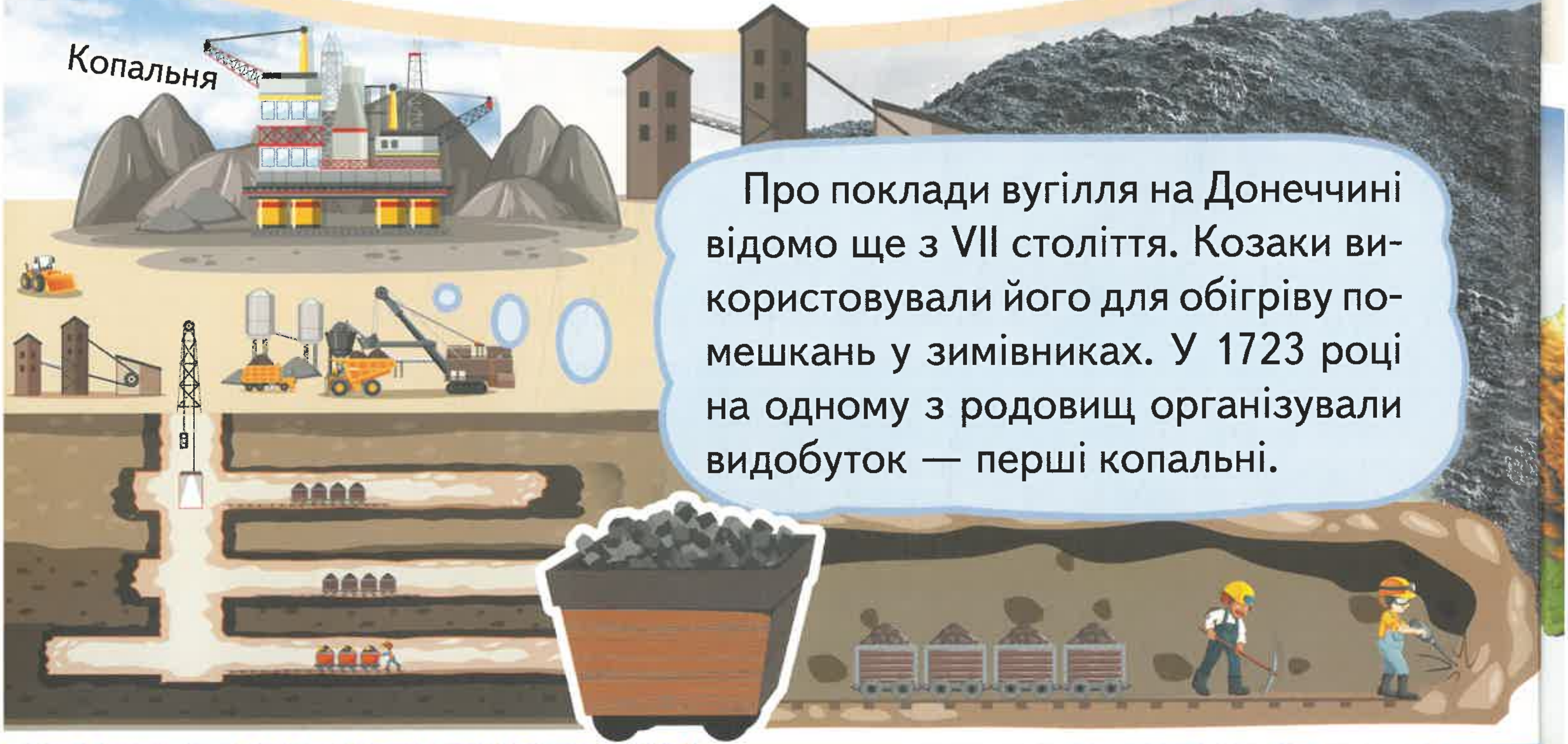

Про поклади вугілля на Донеччині відомо ще з VII століття. Козаки використовували його для обігріву помешкань у зимівниках. У 1723 році на одному з родовищ організували видобуток — перші копальні.

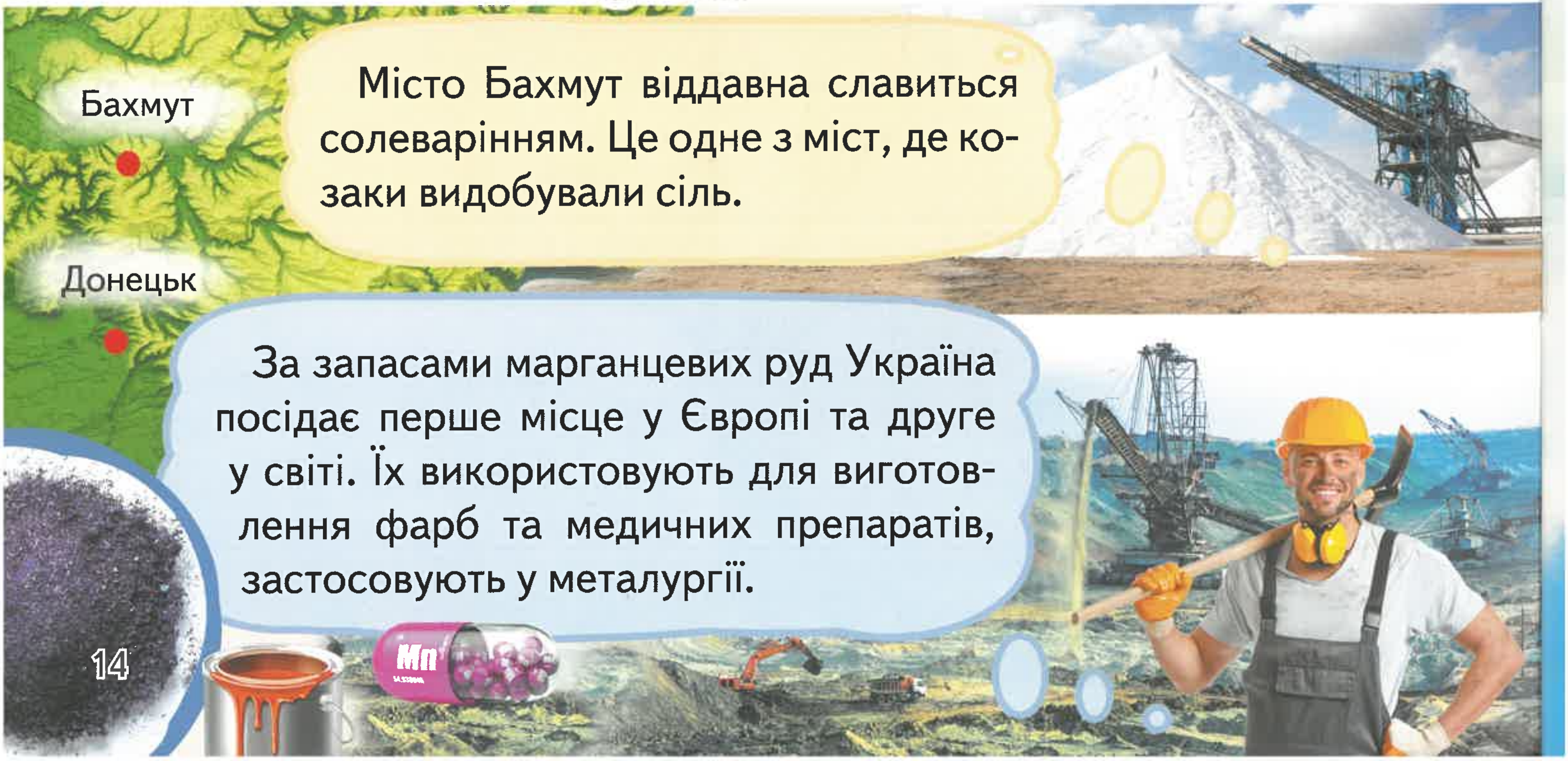
Бахмут
Донецьк
Mn

Місто Бахмут віддавна славиться солеварінням. Це одне з міст, де козаки видобували сіль.

За запасами марганцевих руд Україна посідає перше місце у Європі та друге у світі. Їх використовують для виготовлення фарб та медичних препаратів, застосовують у металургії.

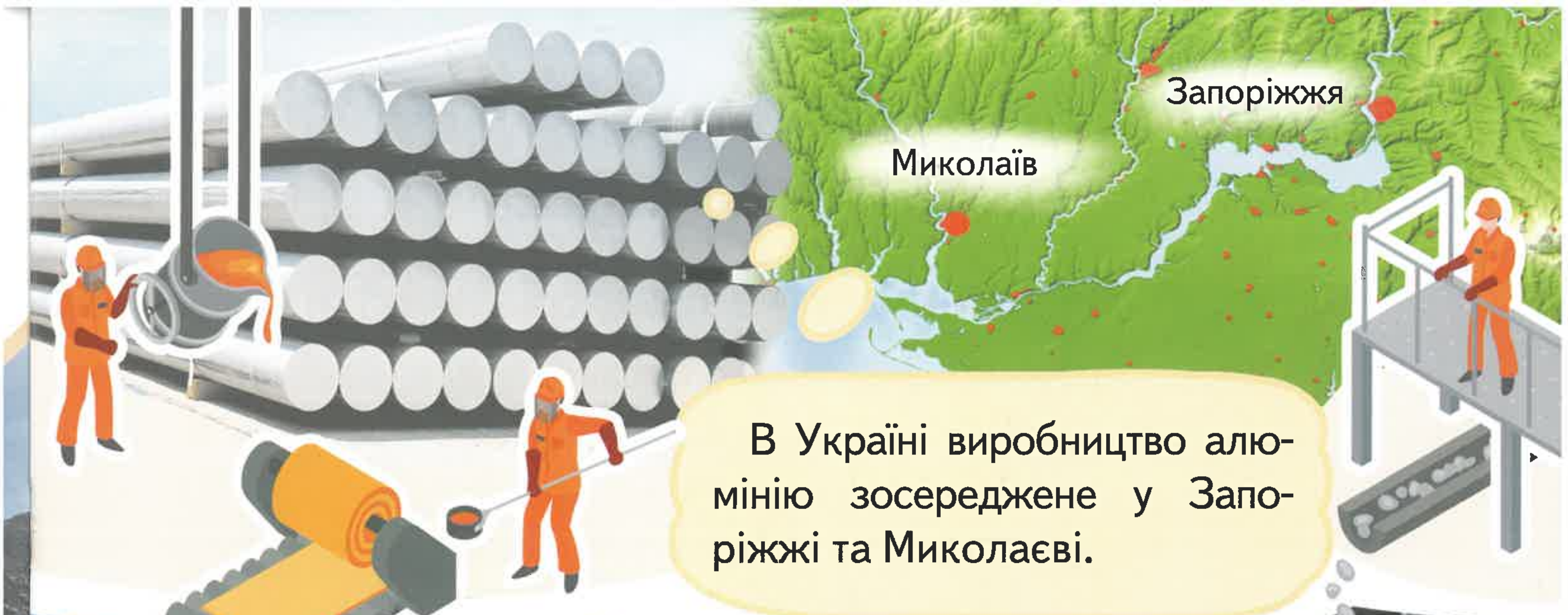
Запоріжжя
Миколаїв

В Україні виробництво алюмінію зосереджене у Запоріжжі та Миколаєві.

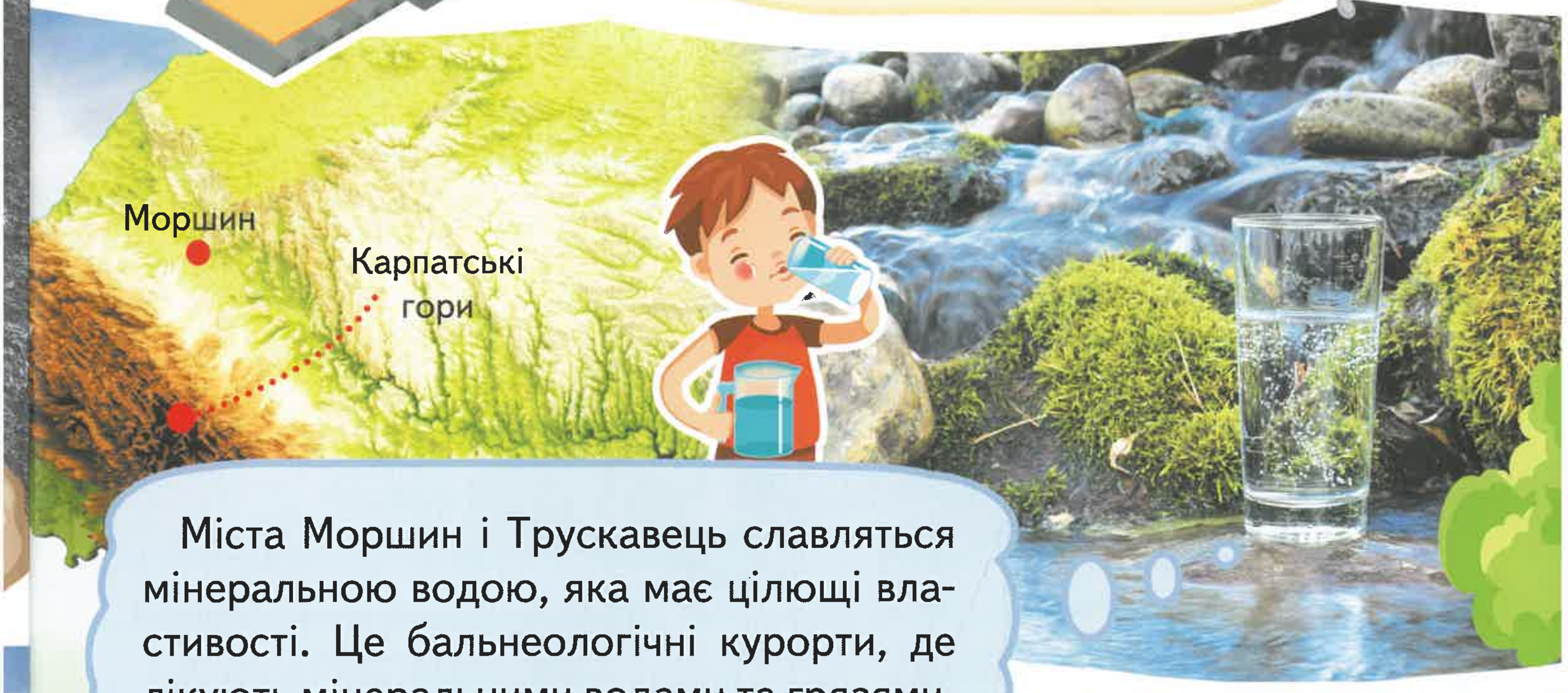
Моршин
Карпатські гори

Міста Моршин і Трускавець славляться мінеральною водою, яка має цілющі властивості. Це бальнеологічні курорти, де лікують мінеральними водами та грязями.

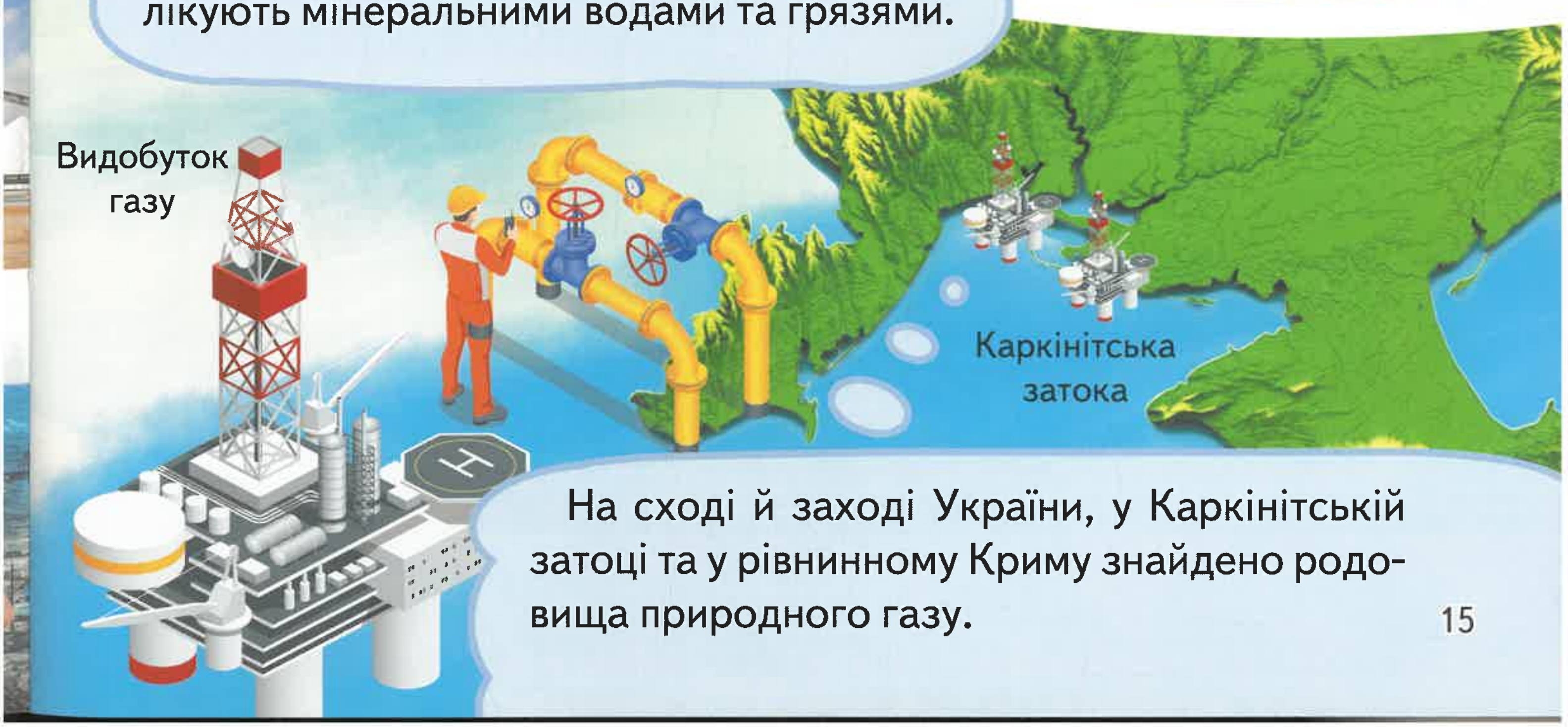
Видобуток газу
Каркінітська затока

На сході й заході України, у Каркінітській затоці та у рівнинному Криму знайдено родовища природного газу.

УКРАЇНА – ЦЕ ЩЕДРА ЗЕМЛЯ І БАГАТІ ВРОЖАЇ

Чому Україну називають житницею?

Україні належить п'ята частина світових запасів найродючіших земель — чорноземів, це 60 % території країни. Завдяки цьому українці збирають високі врожаї різних культур.

Пшениця, жито, кукурудза — ці зернові культури годують не лише українців. Велика частина врожаю йде на експорт, тобто за кордон. Українські врожаї зернових рятують від голоду багатьох людей.

Цукровий буряк

Першу цукроварню в Україні збудували 1822 року в селі Бучак на Черкащині.

Для чого вирощують соняшник?

Україна посідає перше місце у світі за виробництвом соняшникової олії. Врожаї соняшника дозволяють Україні експортувати соняшникову олію в різні країни світу.

Який край в Україні називають кавуновим?

Кавуновим краєм називають Херсонщину. Саме там вирощують найбільші врожаї кавунів.

Баштан

Чим може здивувати яблуня?

У селі Кролевець на Сумщині на площі 1000 $м^2$ росте незвичайне дерево-кущ. Цій диво-яблуні понад 200 років, і вона не потребує садівників! Коли якесь дерево, що водночас є гілкою яблуні, гине, то схиляється гіллям до землі, щоб дати життя наступному дереву.

УКРАЇНА СЛАВИТЬСЯ ТРАДИЦІЯМИ ТА НАРОДНИМИ ПРОМИСЛАМИ

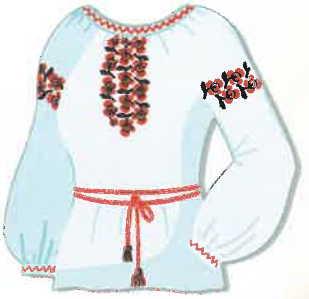

Що таке вишиванка?

Вишиту жіночу або чоловічу сорочку називають вишиванкою. Ще з часів Середньовіччя такі сорочки носили як елементи повсякденного або святкового вбрання. Кожен регіон України славиться своїм орнаментом, який має оберегове значення.

Нині вишиванка стала символом патріотизму українців, а також підтримки України в усьому світі.

Вишитий рушник — старовинний оберіг дому.

Що таке гобелен?

Гобелен — це справжня ткана картина, яка зображує побут людей. Найактивніше ткацтво та килимарство в Україні почали розвиватися у XVIII столітті.

Які художні промисли здавна поширені в Україні?

В Україні здавна займалися гончарством, бондарством, токарством, ковальством, столярством та декоративним різьбленням тощо.

Бондар

Гончарні вироби

Яке селище в Україні славиться розписом?

Селище Петриківка славиться оригінальним барвистим квітковим орнаментом. Ним прикрашають посуд, художні вироби, розписують будівлі.

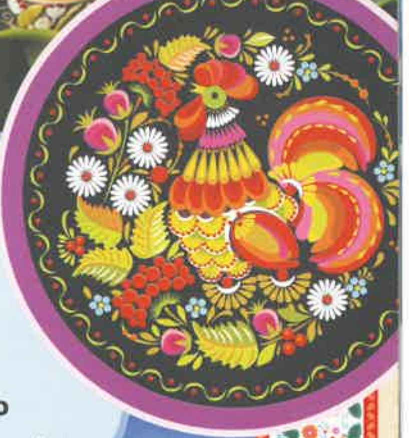

Петриківський розпис

ХТО ЗАХИЩАЄ УКРАЇНЦІВ?

На захист українців завжди стають ЗСУ — Збройні сили України.

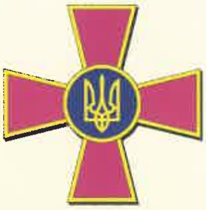

Емблема ЗСУ

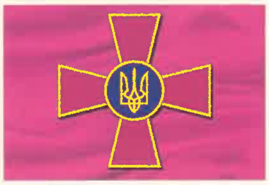

Прапор ЗСУ

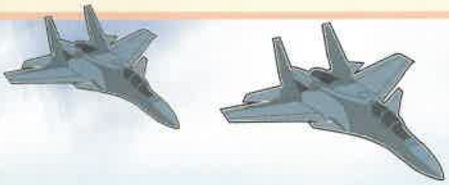

Хто керує ЗСУ?

Збройними силами України керують Верховний головнокомандувач, Міністр оборони, Головнокомандувач, Начальник Генерального штабу.

Види ЗСУ

- Сухопутні війська
- Повітряні сили
- Військово-морські сили

Окремі роди сил та військ ЗСУ

- Десантно-штурмові війська
- Сили спеціальних операцій
- Сили територіальної оборони
- Інші роди сил та військ ЗСУ

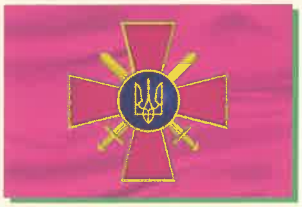

Прапор Сухопутних військ України

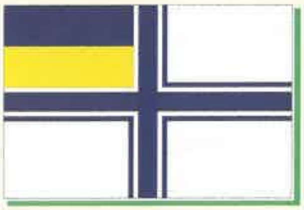

Прапор Військово-морських сил України

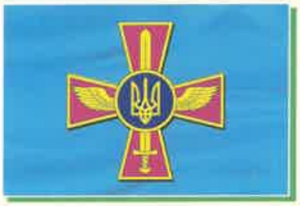

Прапор Повітряних сил України

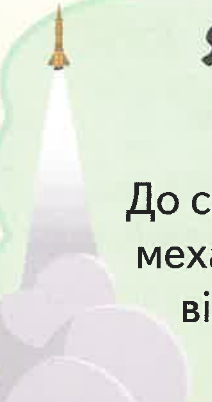

Які роди військ є у складі Сухопутних військ ЗСУ?

До складу Сухопутних військ входять танкові війська, механізовані війська, ракетні війська та артилерія, війська ППО (протиповітряної оборони), війська спеціального призначення, армійська авіація.

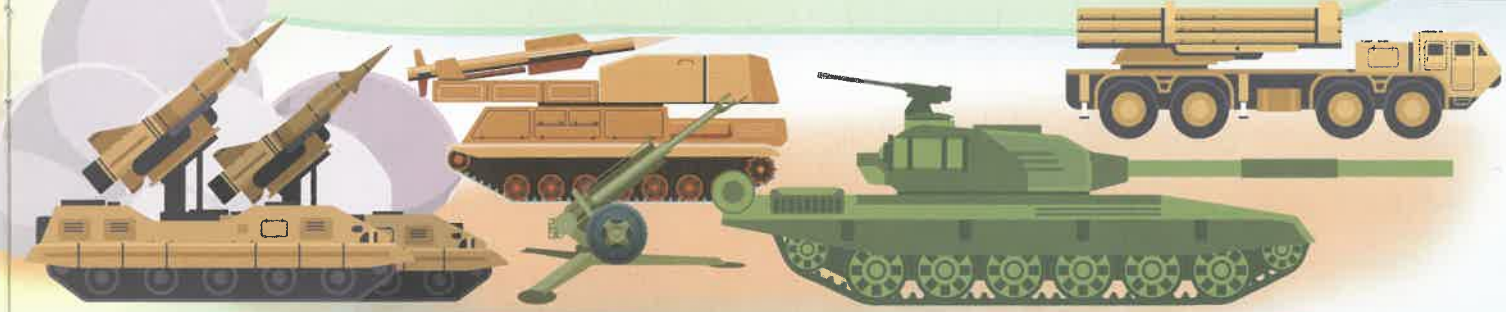

Які роди військ є у складі Повітряних сил ЗСУ?

Повітряні сили — це розвідувальна авіація, штурмова авіація, бомбардувальна, винищувальна та військово-транспортна авіація, спеціальна авіація, радіотехнічні війська, зенітно-ракетні війська, спеціальні війська.

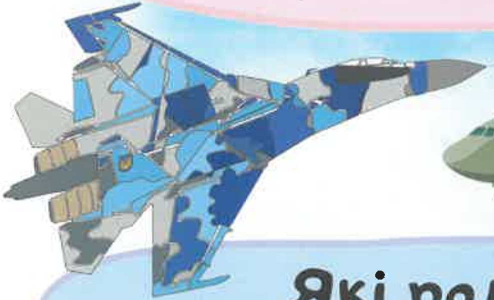

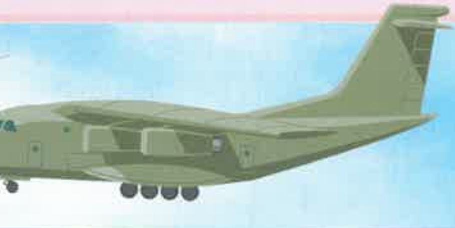

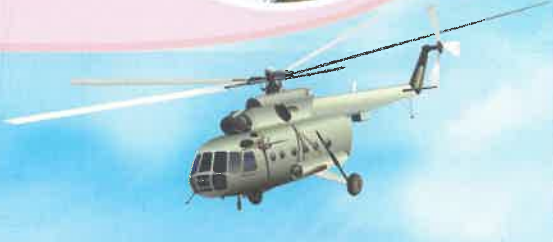

Які роди військ є у складі Військово-морських сил ЗСУ?

До складу Військово-морських сил входять військово-морські бази, надводні сили, морська піхота і артилерія, морська авіація, війська берегової оборони.

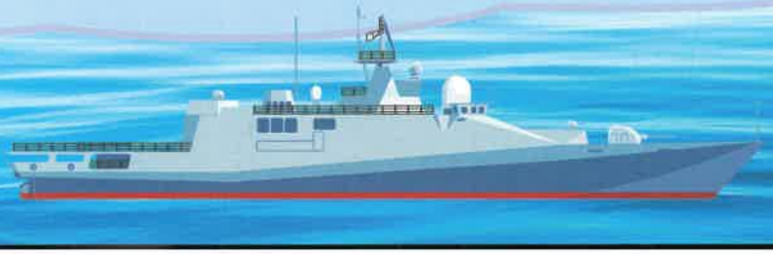

Що означають слова «військова техніка»?

Військова техніка — це все озброєння, всі технічні прилади, апарати і засоби, бойові та небойові машини, які використовують ЗСУ для захисту України.

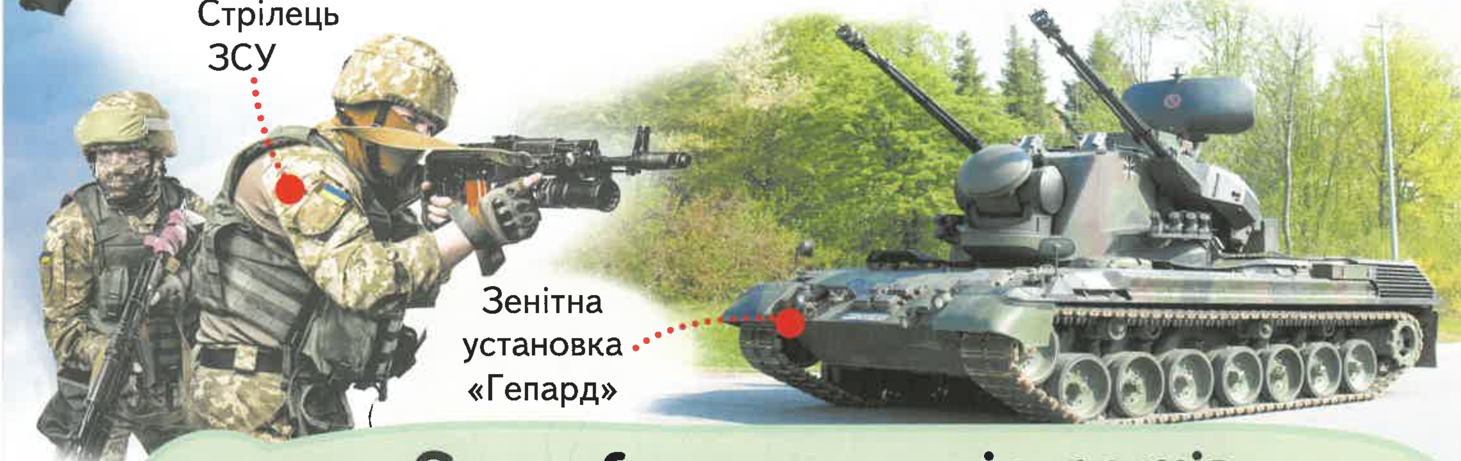
Стрілець ЗСУ
Зенітна установка «Гепард»

Яке озброєння є у піхотинців Сухопутних військ Збройних сил України?

Піхотинці Сухопутних військ Збройних сил України озброєні автоматами, пістолетами, ручними гранатами, ручними кулеметами, гранатометами, снайперськими гвинтівками, великокаліберними кулеметами.

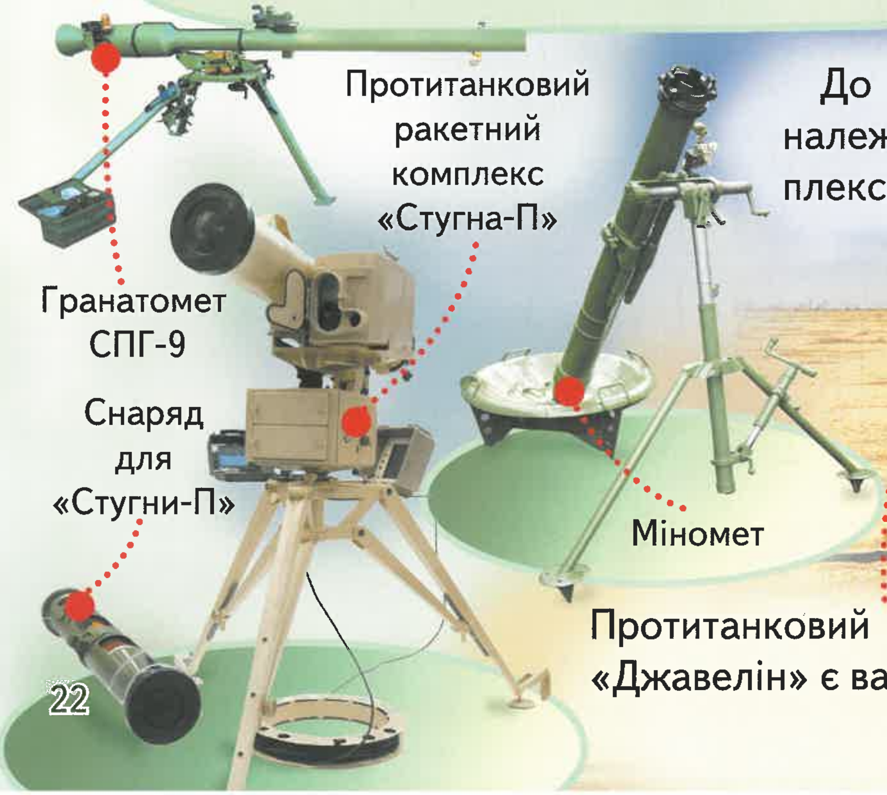
Протитанковий ракетний комплекс «Стугна-П»
Гранатомет СПГ-9
Снаряд для «Стугни-П»
Міномет

До важкого піхотного озброєння належать протитанкові ракетні комплекси, міномети, зенітні установки.

Протитанковий ракетний комплекс FGM-148 «Джавелін» є важким піхотним озброєнням.

Які види озброєння належать до ствольної артилерії?

До ствольної артилерії належать самохідні артилерійські установки (САУ), а також буксировані артилерійські установки.

Ракетний комплекс «Вільха» прийнятий на озброєння української армії у 2018 році.

Яке озброєння відносять до бронетехніки?

До бронетехніки відносять танки, бронетранспортери, бойові машини піхоти, бойові машини десанту тощо.

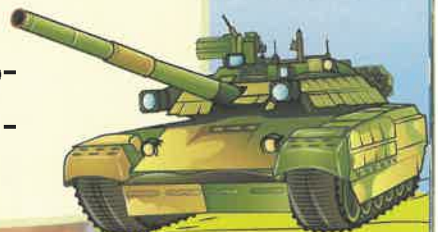

Танк Т-84 «Оплот»

Гаубиця M777 належить до тих, що їх буксирують. Для її переміщення потрібен додатковий транспорт.

Гаубиця M777

Самохідна гаубиця M109A3, як і гаубиця 2С3М «Акація», переміщається без додаткового обладнання.

Чим озброєні Повітряні сили ЗСУ?

«Український сокіл» МіГ-29

Бомбардувальник СУ-24М

На озброєнні Повітряних сил ЗСУ є така бойова авіація: бомбардувальники, гелікоптери, штурмовики та винищувачі.

Винищувач Су-27

Військово-транспортний літак Ан-178

Штурмовик Су-25М

Гелікоптер Мі-24

Навіщо Україні протиповітряна оборона?

Протиповітряна оборона не дозволяє ворожим ракетам, дронам та літакам нищити мирні міста, захищає від ворожих ракет народ, військо, важливі об'єкти та підприємства країни. Україні вона потрібна, щоб убезпечити громадян і досягти панування ЗСУ в повітрі.

Протиповітряна оборона (ППО) бореться з усіма ворожими об'єктами, які порушують повітряний простір України.

Комплекс РК-360МЦ «Нептун» призначений для знешкодження кораблів класів «есмінець», «фрегат», «корвет», «крейсер».

Що таке ударний безпілотник?

Ударний безпілотник — це літальний апарат, який може виконувати бойові завдання, не ризикуючи життям пілота. Безпілотники бувають різними. Вони виконують цілий комплекс бойових завдань.

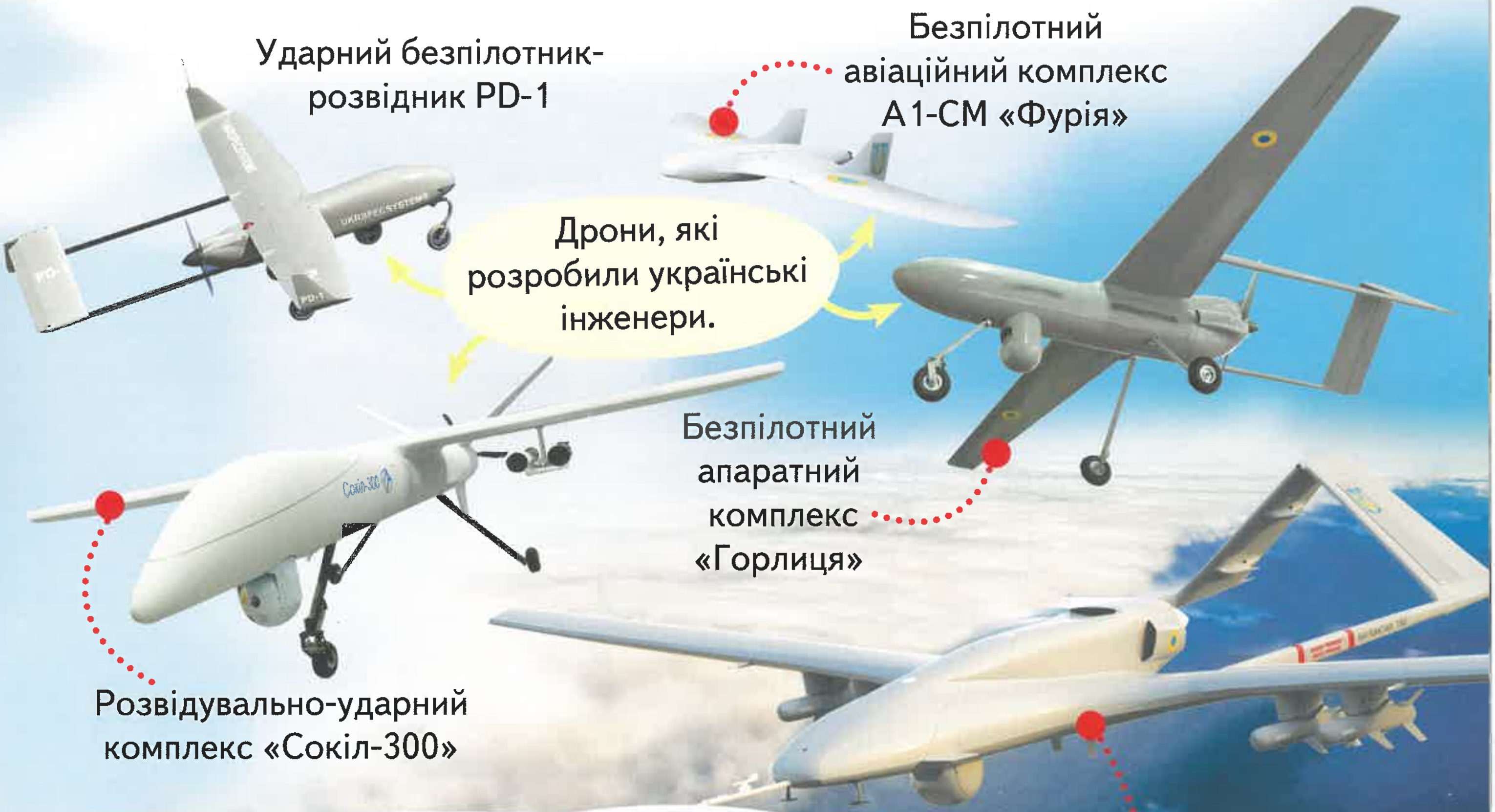

Ударний безпілотник-розвідник PD-1

Безпілотний авіаційний комплекс А1-СМ «Фурія»

Дрони, які розробили українські інженери.

Безпілотний апаратний комплекс «Горлиця»

Розвідувально-ударний комплекс «Сокіл-300»

Хто керує безпілотниками?

Безпілотники мають різні системи керування. Буває, ними керують одразу декілька операторів з наземних станцій. Якщо є потреба, деякі дрони можуть літати самостійно.

Безпілотник «Байрактар ТБ2» може нести дві керовані протитанкові ракети або чотири керовані авіабомби з лазерним наведенням.

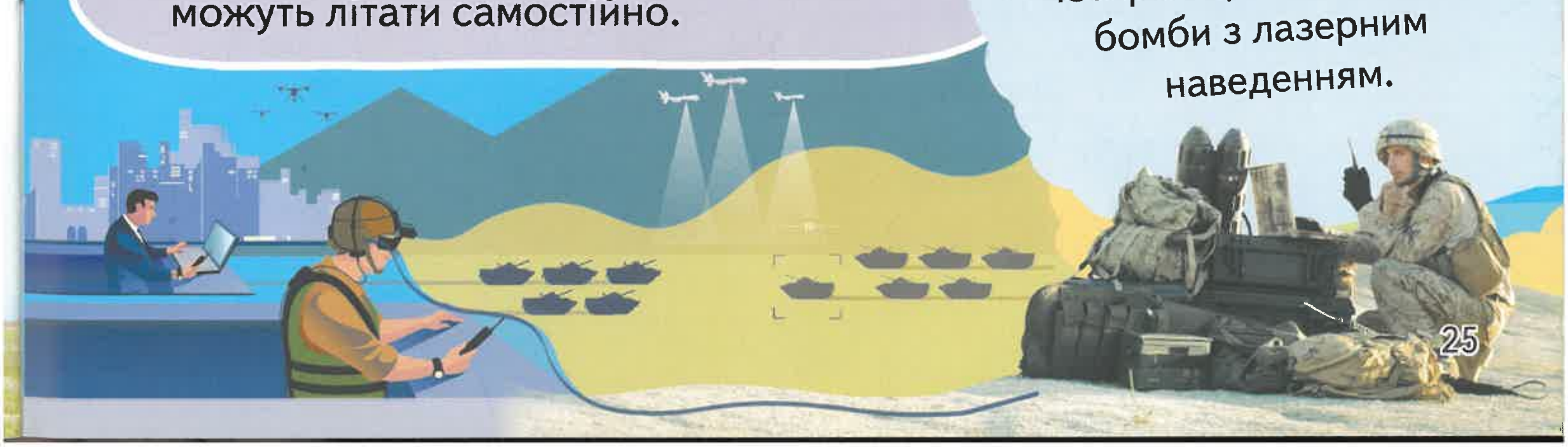

Коли було створено тероборону?

Батальйони тероборони з'явилися ще 2014 року, але як окремий рід військ ЗСУ Сили територіальної оборони створено 1 січня 2022 року.

Емблема тероборони

Девіз Сил ТРО такий:
«Готові до спротиву!».

Хто рятує людей?

Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) — наші рятівники. До складу цієї служби входять пожежники та співробітники аварійно-рятувальних служб.

Емблема ДСНС

Нагороди України

Нагрудні знаки

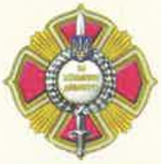

«За військову доблесть»

«За зразкову службу»

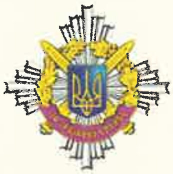

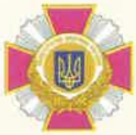

«Знак пошани»

Орден

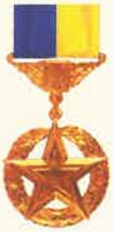

«Золота Зірка»

Вручають тим, кому присвоєно звання Героя України.

Медалі

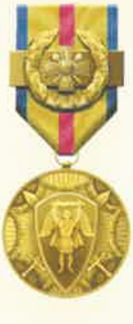

«Захиснику України»

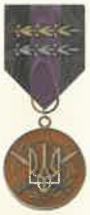

«За поранення»

Пам'ятний знак

«За військову доблесть»

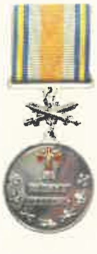

Що забезпечує Національна гвардія України?

Емблема Національної гвардії України

Національна гвардія України виконує завдання із захисту та охорони життя, прав, свобод та інтересів громадян України, захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності груп та злочинних організацій.

Гасло Національної гвардії України: **«Честь. Мужність. Закон».**

Чим займається Служба безпеки України?

Служба безпеки України — державний орган спецпризначення з функціями охорони правопорядку. СБУ відповідальна за безпеку держави. Служба безпеки України підпорядковується Президенту України.

Девіз сил СБУ: **«Ваша безпека — наша турбота».**

Емблема СБУ

Яка служба охороняє Державний кордон України?

Державний кордон України охороняє Державна прикордонна служба України.

Емблема Прикордонної служби України

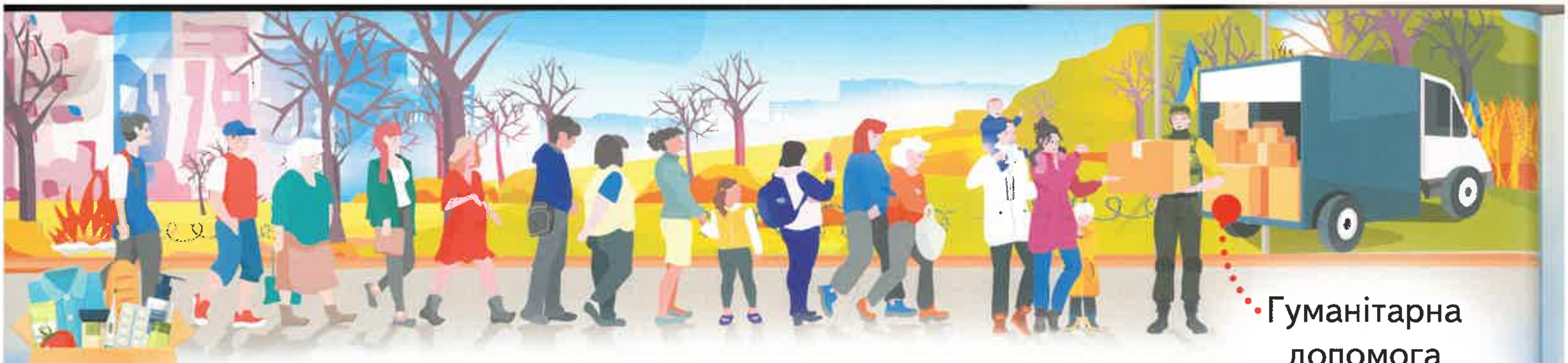

Гуманітарна допомога

Кого називають волонтером?

Волонтером називають людину, яка добровільно і безоплатно займається суспільно корисною роботою, допомагає людям, яким потрібні продукти, речі, ліки тощо.

Волонтери допомагають армії, пораненим, людям, які через війну змушені покинути домівки, хворим та всім людям, які опинилися у скрутних життєвих обставинах.

Плетіння захисних маскувальних сіток для ЗСУ — це теж волонтерство.

У містах України, які розташовані у прифронтовій зоні, волонтери організують роздавання продуктів. Люди похилого віку потребують додаткової підтримки.

Волонтери в інших країнах зустрічають українців на вокзалах. Приїжджих супроводжують до волонтерських центрів. Там їх розміщують і надають допомогу.

Як українці під час війни допомагають захисникам України?

Українці організовують «канапкові батальйони», де готують їжу для військових. Об'єднуючись, волонтерські мінівиробництва готують для воїнів вареники, солодощі, висушують овочі для приготування супів та борщів у польових умовах.

Хто може стати волонтером?

Волонтером може стати будь-хто. Волонтерять і дорослі, і діти. Кожна людина на власний розсуд може обрати, кому вона допомагатиме та в який спосіб. Багато українців підтримують українську армію донатами — добровільними грошовими внесками.

За кошти, зібрані українцями, придбано супутник і доступ до бази даних 19 супутників. Знімки допомагатимуть ЗСУ стежити за ворогом.

Волонтери

На зібрані кошти волонтери купують для воїнів амуніцію — форму, каски, прилади нічного бачення, надпотужні блоки живлення, позашляховики та багато іншого.

Прилад нічного бачення

Бронежилет

Потужний блок живлення

Через війну страждають не лише люди. Тварини також потребують допомоги. Волонтери і небайдужі українці порятували багато домашніх улюбленців, які опинилися у небезпеці через ворожі обстріли.

STOP
the War

Як рятують тварин під час війни у зоо- та екопарках?

Тварин евакуюють — перевозять у безпечні місця. У перші дні війни з-під вогню вдалося порятувати тварин з екопарку під Києвом. Ветеринари їздили на пошуки тварин на прифронтові та деокуповані території. Допомога була надана понад 5 000 тварин.

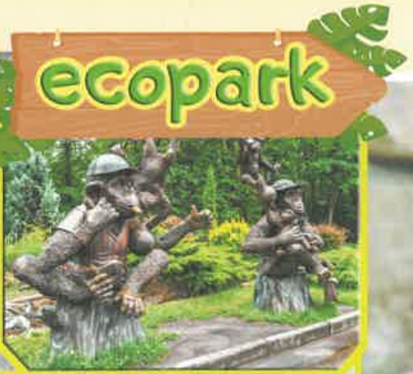

Із зруйнованого екопарку в Харкові тварин перевезли до зоопарку в Рівному. На Закарпаття евакуювали табун унікальних поліських коней. Двох левів прийняв Харківський зоопарк.

Як тварини допомагають людям на війні?

Собаки — надійні та віддані друзі. Вони охороняють території, шукають міни, допомагають рятівникам знаходити людей під завалами.

Врятовані військовими, тварини стають вірними помічниками та бойовими товаришами.

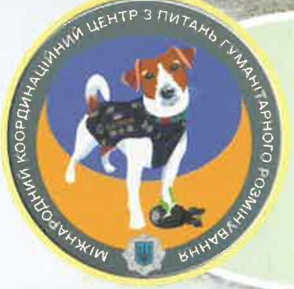
МІЖНАРОДНИЙ КООРДИНАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ

Пес Патрон

Пес Патрон, який допомагає саперам, породи джек-рассел-тер'єр. Цей пес став талісманом загону саперів і Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС).

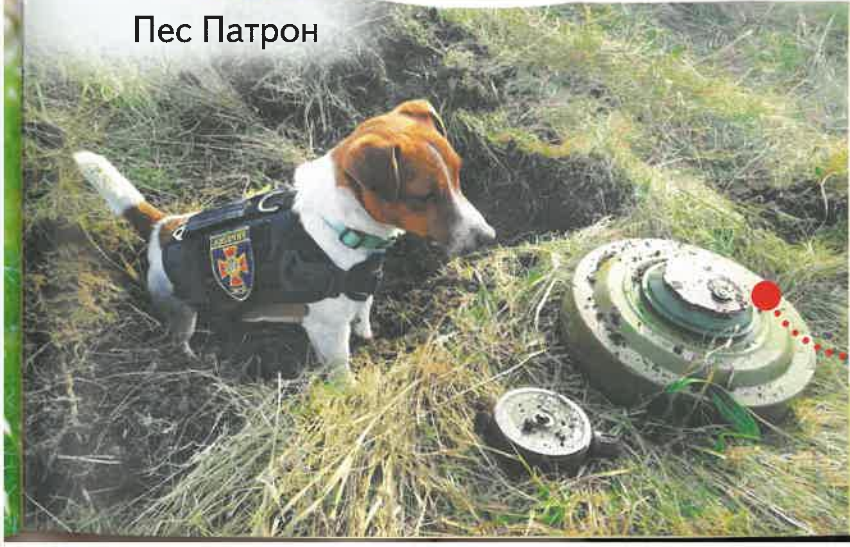

Протитанкові міни

Робот-собака Spot від Boston Dynamics використовується для розмінування територій.

Україна – країна вільних і сильних

Чи є друзі в держави Україна?

Звичайно, є. Більшість країн світу підтримали Україну у боротьбі за територіальну цілісність та незалежність.

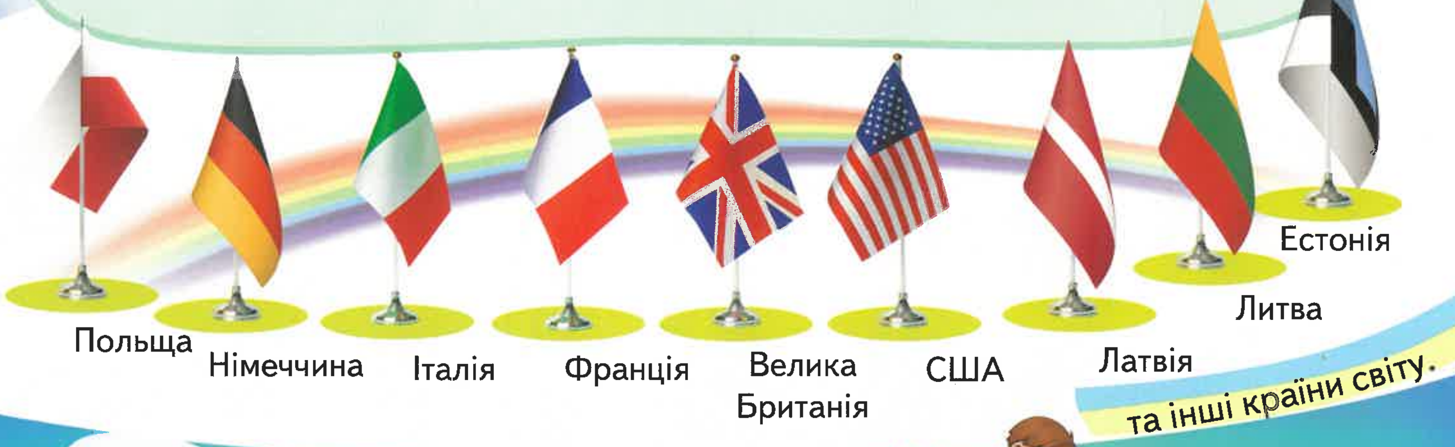
Польща
Німеччина
Італія
Франція
Велика Британія
США
Латвія
Литва
Естонія
та інші країни світу.

Для чого потрібне взаєморозуміння між державами?

Взаєморозуміння між державами потрібне для того, щоб усі суперечки, які виникають, вирішувалися мирним шляхом.

Мир
Злагода
Дружба

Людство врятує добросусідство.

Усі держави повинні жити в мирі та злагоді, дотримуватись міжнародних угод і дбати про добробут кожного громадянина.

Молитва за Україну

Автор Олександр Кониський

Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.

* * *

Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти,
В чистій любові
до краю,
Ти нас, Боже, зрости.

* * *

Молимось, Боже єдиний,
Нам Україну храни,
Всі свої ласки-щедроти
Ти на люд наш зверни.

* * *

Дай йому волю, дай
йому долю,
Дай доброго світу,
Щастя дай, Боже, народу
І многая, многая літа.

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
АВТОМОБІЛІ
Цікаві факти про автомобілі допоможуть по-іншому поглянути на звичний засіб пересування
STOP

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
ДИНОЗАВРИ
Неймовірні факти про древніх істот нашої планети...

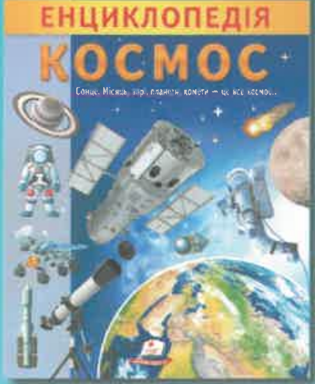
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
КОСМОС
Сонце, Місяць, зорі, планети, комети — це все космос...

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
ТІЛО ЛЮДИНИ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
ТРАНСПОРТ

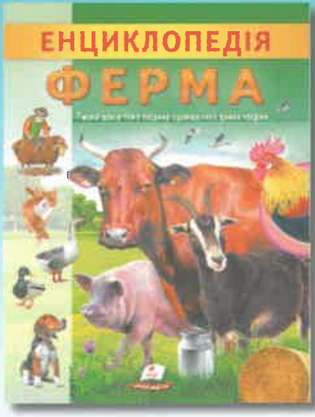
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
ФЕРМА

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
УКРАЇНА

УДК 087.5
В42

Видання для організації дозвілля
Серія «Цікава енциклопедія у подарунок розумійкам»

Любов Відута

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ. УКРАЇНА

Для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку

Інтернет-магазин: (096) 199-0-177
http://pegas.ua

Для оформлення використано ілюстрації *Марини Магомедової*, *Ірини Севастьянової*, також матеріали *Shutterstock.com*
та зображення, що належать до суспільного надбання

Дизайн *Вікторія Кулик*
Комп'ютерне верстання *Олена Іванова*
Редакторка *Євгенія Новоспаська*
Відповідальна редакторка *Наталя Томашевська*
Технічний редактор *Антон Овсяннік*

Підписано до друку 23.12.2022. Формат 84x108 1/16.
Папір крейдований. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 3,6. Наклад 5000 пр. Зам. № 1184

Видавець ТОВ «Видавничий дім «Пегас»
61145, м. Харків, вул. Клочківська, 186 Б, літера «А-10»
тел.: (095) 241-23-06, (050) 400-30-69, (050) 403-01-17
E-mail: sales@pegas-publishing.com.ua
http://www.pegas.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4475 від 25.01.2013 р.

Віддруковано в ТОВ «Перша Експериментальна Друкарня», 61001,
м. Харків, вул. Конєва, 21, www.exp-print.com.ua

© ТОВ «Літературний центр «Наставник», 2023
© Shutterstock, Inc., фотозображення, 2022

ISBN 978-966-466-824-5
9 789664 668245

Арт. формату
9 789664 668689